

FİNANSAL OKURYAZARLIK

Prof. Dr. İlhan EGE

 www.facebook.com/dr.ilhanege

 ilhanege@mersin.edu.tr

 www.ilhanege.com

Finansal Okuryazarlık Neden Önemlidir?

1

Geleceğiniz
için planlama
yapmayı
öğretir

2

Doğru finansal
kararlar
almanızı
kolaylaştırır

3

Finansal
sağlığınıza
iyileştir

4

Finansal
başarınızı
arttırmanıza
destek olur

fo-der.org

@foderturkiye

FODER
FİNANSAL OKURYAZARLIK VE
ERİŞİM DERNEĞİ

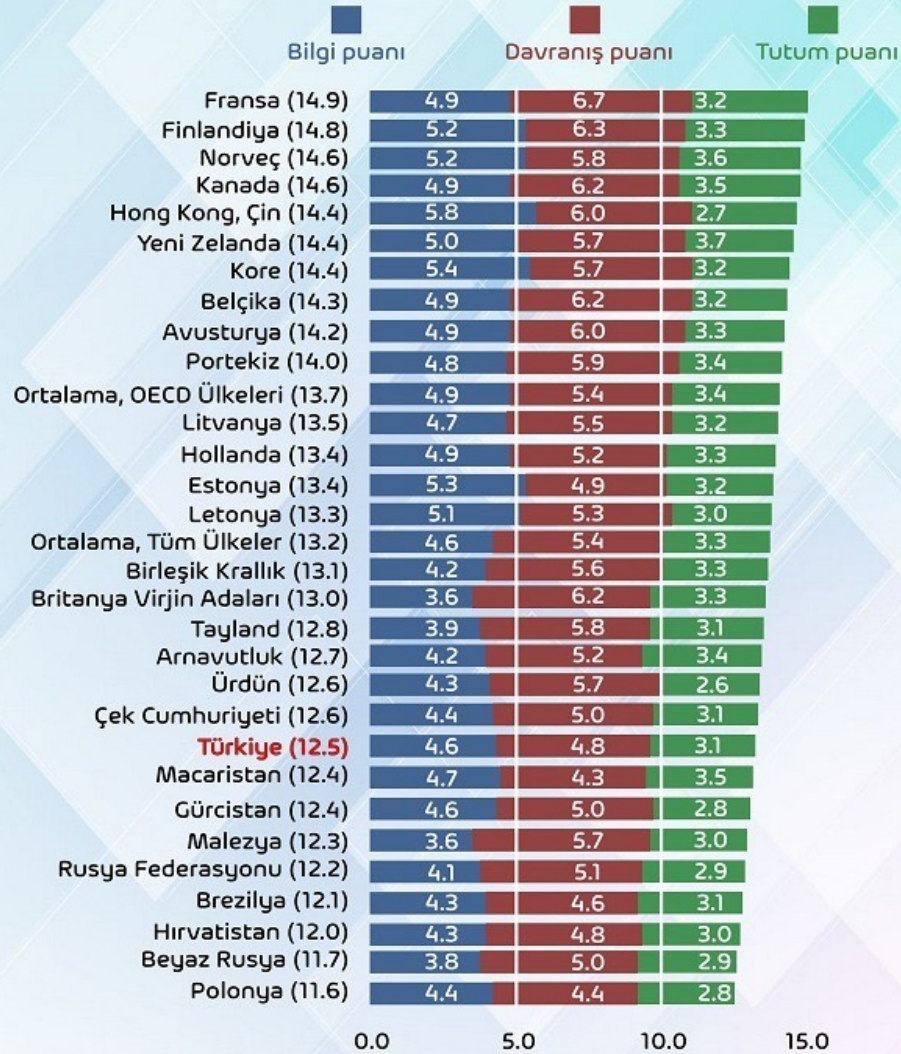
/foderturkiye

/foder.turkiye

Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum

OECD International Network on Financial Education (OECD/INFE)'nin 12 Ekim 2016 Tarihinde Yayınlamış Olduğu Yetişkin Finansal Okuryazarlık Yetkinlik Anketi Çalışmasına göre; 17'si OECD üyesi olmak üzere toplam 30 ülkede gerçekleştirilmiştir.

Anket, yetişkinlerin (18-79 yaş aralığı) finansal okuryazarlık yetkinlik düzeyinin ölçülmesi amacıyla yapılmıştır,

Anket sonucuna göre Türkiye, finansal bilgi, finansal davranış ve finansal tutum düzeyi genel ortalama skorunda ankete katılan 30 ülke arasında 21. sırada, ankete katılan 17 OECD üyesi ülke arasında da 15. sırada yer almıştır.

FİNANSAL OKURYAZARLIK NEDİR ?

- Finansal okuryazarlık, kişisel bütçe yönetimi, tasarruf, yatırım dahil olmak üzere çeşitli finansal becerileri anlama ve kullanma becerisidir.

FİNANSAL OKURYAZARLIK NEDİR ?

- Finansal okuryazarlığa ulaşmanın temel adımları arasında
 - bütçe oluşturmayı,
 - borçları ödemeyi,
 - finansal hedefler belirlemeyi,
 - emeklilik planlarını yönetmeyi,
 - mali riskleri analiz etmeyi ve gereken önlemleri almayı,
 - sürdürülebilir tasarruf planları oluşturmayı sayabiliriz.

PARA NEDİR ?

- Para, mal ve hizmetlerin değiş-tokuşu için kullanılan araçlardan en yaygın olanıdır. Para devletçe bastırılan, üzerinde değeri yazılı kâğıt veya metalden ödeme aracı olarak tanımlanmaktadır. Para aynı zamanda nakit ve kazanç anlamlarına da gelmektedir.

PARA NEDİR ?

- Para sözcüğü ile genellikle madenî para ve banknotlar kastedilmekle birlikte; ekonomide, vadesiz mevduatlar ve kredi kartları da parayı meydana getiren unsurlardan sayılmaktadır.

TASARRUF NEDİR ?

- Genel ve basit anlamı ile tasarruf gelirin tüketime harcanmayan kısmı olarak tanımlanmaktadır. Tasarruf, gelirin tüketilmeyen kısmıdır. Sermayenin asıl kaynağıdır. Kişisel yönden tasarruf, tüketimden feragat anlamına gelir.

TASARRUF NEDİR ?

- Kişi tüketebileceği mal ve hizmetleri içinde bulunduğu dönemde tüketmeyip daha sonraki bir döneme erteleyerek bunların parasal değeri kadar tasarruf etmiş olmaktadır. Eğer kişi gelirinden daha fazla miktarı tüketir ise veya tüketmek isterse tasarruf yapmamış olur ve tüketim ile gelir arasındaki fark borçlanarak sağlanmış olur.

YATIRIM NEDİR ?

- Günlük hayatta yatırım, kâr amaçlı olarak ekonomik değerlerin bir işe yönelmesidir. Bu anlamdaki yatırım, kişinin parasını borsaya, hisse senedine, bankaya ya da bir gayrimenkule yatırma işlemidir. Yatırım belli bir amaca yöneliktir.
- Temel amaç bir kişinin ya da bir işletmenin kâr elde etmesidir. Yatırım bir süreçtir.

BANKA NEDİR ?

- Banka kavramı hukuk sözlüğünde "Banka; mevduat veya başka yollarla tasarruf sahiplerinden topladığı veya elde ettiği sair fonları, kendi hesabına ödünç verme, iskonto etme gibi yollarla kullanmayı faaliyet konusu yapan, mevzuatın aradığı şartlara göre kurulan finans kurumudur." Bankalar yasasına ve diğer yasalara uygun olarak kurulan kurumlara banka denilmektedir.

BANKA NEDİR ?

- Banka TDK sözlüğünde ise "Faizle para alıp veren, kredi, iskonto, kambiyo işlemleri yapan, kasalarında para, değerli belge, eşya saklayan ve ticaret, sanayi, ekonomi alanlarında çeşitli etkinliklerde bulunan kuruluş, bankacılık işleminin yapıldığı yapı" olarak tanımlanmaktadır.

BANKA NEDİR ?

■ Günümüzde temel finans işlemlerinden çeşitli ödemelere kadar birçok işlem bankalarda yapılabilmektedir. Bu işlemlerden bazıları aşağıda verilmiştir.

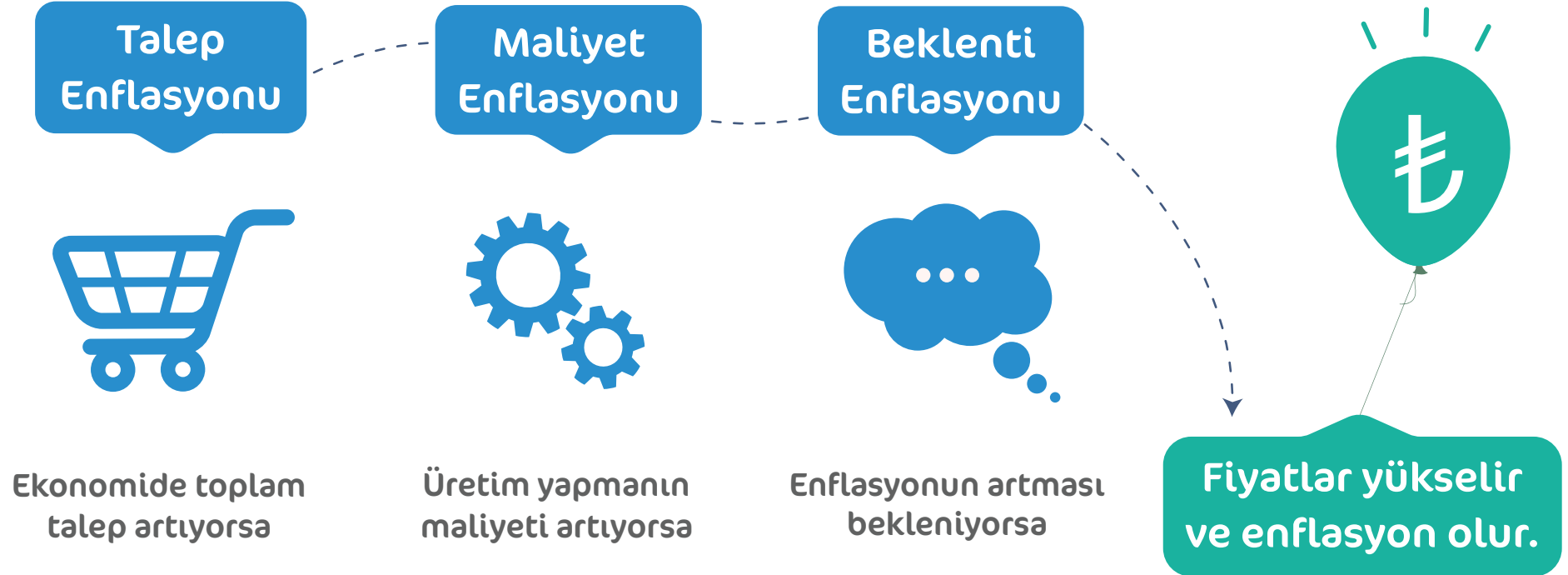
- *Havale işlemleri*
- *Nakit işlemler*
- *Faiz ve kredi işlemleri*
- *Döviz alış/satış işlemleri*
- *Ödemeler (fatura, vergi, sigorta vb.)*

YÜKSEK ENFLASYON NEDİR ?

Enflasyon nedir, neden olur?

Enflasyon, fiyatların genelindeki sürekli artıştır.

Yani, aynı hayat standardını sağlamak için zaman içinde sürekli daha fazla para ödememizdir.

YÜKSEK ENFLASYON NEDİR ?

Enflasyon yüksek olduğunda;

Paranın satın alma gücü azalır.

Aynı miktar para ile zaman içinde daha az şey satın alabiliriz.

Paramıza olan güven azalır.

Paranın değer biriktirme ve değişim aracı olma işlevleri ortadan kalkar.

Belirsizlik oluşur.

Üreticiler fiyatları belirlemekte, tüketicilerse fiyat değişimlerini takip etmekte zorlanır.

Gelir dağılımı bozulur.

Yüksek enflasyon zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapar.

YÜKSEK ENFLASYON NEDİR ?

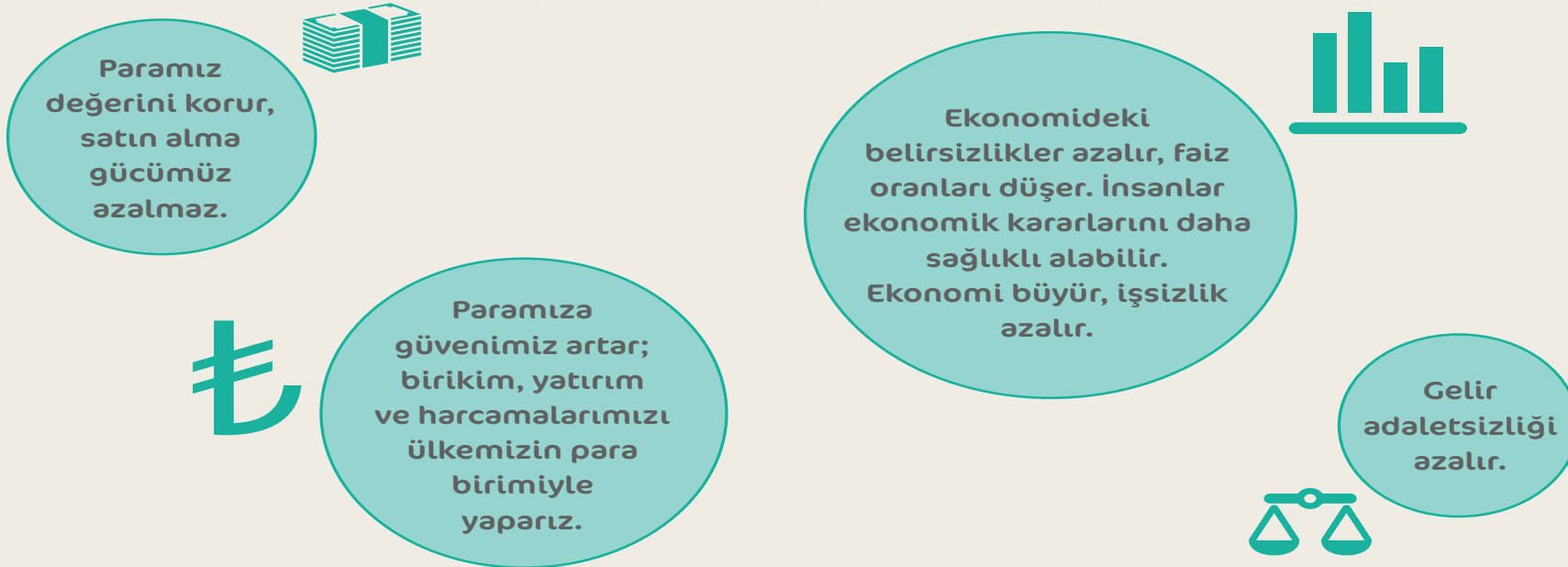
Fiyat istikrarı nedir?

Fiyat istikrarı, enflasyon oranının **düşük ve istikrarlı** olmasıdır. Böylece ekonomik kararlarımızı alırken enflasyonu dikkate almamıza gerek kalmaz.

Fiyat istikrarını sağlamak Merkez Bankasının temel amacıdır.

Fiyatlar istikrarlı olduğunda

MERKEZ BANKASI EKONOMİYİ NASIL ETKİLER ?

Merkez Bankası, bankalara ihtiyaçları olduğunda borç verir veya bankalar nakit fazlalarını Merkez Bankasına yatırabilir.

Merkez Bankası bu işlemler için bir faiz oranı belirler.
Bu oranı değiştirerek para politikasını oluşturur.

Merkez Bankası tarafından belirlenen bu faize **politika faizi** denir.

Merkez Bankası politika faizini artırdığında;

Bankalar kendi müşterilerine uyguladıkları faizlerini artırır.

Kredi çekmenin maliyeti yükseldiği için borçlanmayı erteleriz.

Para biriktirmek daha cazip hale gelir.

Harcamalarımızı azaltırız.

Faiz Kanalı

Enflasyonla mücadele algısı güçlenir.

Enflasyon beklentimiz düşer.

Geleceğe dönük ekonomik kararlarımızı buna göre alırız.

Beklenti Kanalı

Döviz kurları düşer, Türk lirası değerlenir.

İthal ürünlerin fiyatı düşer.

Ürünlerimize olan talep düşer, ihracat azalır.

Döviz Kanalı

Merkez Bankası, enflasyon tehdidi gördüğünde faiz oranını artırır. Böylece toplam talebi düşürerek enflasyonu düşürmeye çalışır.

ÇİFTLİK BANK DAVASI: 'TOSUNCUK' LAKAPLI MEHMET AYDIN'A 45 BİN 376 YIL HAPİS CEZASI

KRİPTO PARA NEDİR ?

- Dijital, şifrelenmiş sanal para birimidir.
- Bilgisayarlar aracılığıyla yapılan matematiksel doğrulama işlemleriyle (madencilik) üretilir.
- Takas ve transfer edilebilir.
- Dijital cüzdanlarda saklanabilir.

KRİPTO PARA NE DEĞİLDİR?

- Devletlerin kontrolünde değildir.
- Merkezi para ve bankacılık sistemlerine bağlı değildir.
- Klasik yollarla üretilmez.
- Fiziki bir nesne değildir.

KRİPTO PARAYA İLGİ NEDEN ARTTI?

- Pandemi nedeniyle artan ekonomik yavaşlamayla mücadele için merkez bankalarının genişleme politikaları.
- Paranın değer kaybını önlemek isteyen yatırımcıların kripto paraları daha güvenli görmeye başlaması.

BLOCKCHAIN NEDİR?

- Kripto paralara dair tüm işlemlerin tutulduğu kayıt defteri.
- Saklama, yönetme ve depolama gibi farklı alanlarda da kullanılır.

KRİPTO PARA BORSASI NEDİR?

- Reel para veya kripto para ile alım-satım yapılabilen platformlar.
- Kripto paraların fiziksel karşılığı olmayan sanal birimler olduğu unutulmamalıdır.

KRİPTO PARA SKANDALLARI

■ THODEX

- Türk piyasasında bir ilk.*
- 400.000 yatırımcı mağdur.*
- 108 milyon dolarlık portföy kayboldu.*

KRİPTO PARA SKANDALLARI

■ YATIRIMCI YAŞ GRUBU ORANLARI

- 18-24 yaş: %51,4
- 25-34 yaş: %26,5
- Diğer: %32,1

■ ŞEHİRLERE GÖRE DAĞILIM

- İstanbul: %37,7
- Ankara: %14,5
- İzmir: %10,4
- Konya: %8,13
- Adana: %7,19

KRİPTO PARA SKANDALLARI

■ MT. GOX SKANDALI

- *2010'da Japonya'da kuruldu.*
- *Bitcoin işlemlerinin %70'ine ev sahipliği yaptı.*
- *2014'te 850.000 Bitcoin çalındı, 450 milyon dolar kaybedildi.*

KRİPTO PARA NE KADAR GÜVENLİ?

■ Düzenleme ve denetim mekanizması yok.

- *Merkezi muhatap ve garantör yok.*
- *Piyasa değeri aşırı oynak.*
- *Anonim yapı nedeniyle yasa dışı faaliyetlerde kullanılabilir.*
- *Cüzdanlar çalınabilir.*
- *İşlemler geri döndürülemez.*

KRİPTO PARA DEZAVANTAJLARI

- Yasal düzenleme eksikliği.
 - *Lisanslı finans kurumlarının desteklememesi.*
 - *Takip edilemezlik nedeniyle karanlık ticaret.*
 - *Yüksek enerji tüketimi.*

KRİPTO PARA BAŞARISIZLIKLARININ NEDENLERİ

- Güvenlik sorunları
- Etik dışı firma davranışları
- Geleceğe dair belirsizlikler
- Kötü tanıtım
- Başarısız Örnekler: OneCoin,
PlusToken, Bitconnect